

Tertius

genti. Brundisium octingenta sex milia quingenti. Romam, ccc. milia sexaginta. Adhuc usque calcincomam cum vicum quingenta decem & octo milia. Per galliam ad pyreneos montes illiberium quingenta quinquaginta sex milia. Ad oceanum & hispaniam horum trecenta trigintaduo milia. Traiectu gadii septem milia quingenti. Quae mensura Artemidoro attestatae nonaginta efficit sexaginta nouem. Latitudo autem terrae a meridiano situ ad septentrionem dimidio fere minor colligitur: quinquaginta quattuor milium sexaginta duo. Quo palam fit quantum & hinc uapor abstulerit: & illinc rigor. Neque enim deesse arbitror terris aut non esse globi formam. Sed inhabitabilia utrinque incoperta esse. Haec mensura currit a litore aethiopicum oceani: qua modo habitatae ad mereon quingenta quinquaginta milia. Inde alexandriam duodecim milia quinquaginta. Rhodum quingenta octogintaria. Gnidum octogintaquattuor milia quingenti cum xxv. M. Samum. c. M. Chium octogintaquattuor. M. Mitilenen. lxxv. M. Tenedon. xxix. M. Sigaeum promontorium. xii. M. quingenti. Os ponti. cccxii. M. d. Carabin promontorium. cccl. Os maotidis. cccxii. M. d. Ostium tanais. cclxv. M. Qui cursus copendis maris breuior fieri potest. lxxxix. M. ab ostio tanais nihil modicum diligentissimi auctores fecere. Artemidorus ulteriora incoperta existimauit. cum circa tanain sarmatarum gentes degere fateretur ad septentriones uersas. Isidorus adiecit. xii. M. usque ad tilen: quae coniectura diuinationis est. Ego non minore quam proxime dicto spatio sarmatarum fines noscitur intelligo. Et alioquin quantum esse debet quod innumerabiles gentes subinde sedem mutantem capiunt: unde ulteriorem mensuram inhabitabilis plagae multo esse maiorem arbitror. Nam & germania immensas insulas non pridem copertas cognitum habeo. De longitudine ac latitudine haec sunt quae digna memoratu putem. Vniuersum autem hunc circuitum Erathostenes in omnium quidem litterarum subtilitate: & in hac utique praeter ceteros solers: quem a cunctis probari uideo ducentorum quinquaginta douorum milium stadium prodidit. Quae mensura romana computatione efficit trecenties quindies centena milia passuum. Improbum ausum: uerum ita subtili argumentatione comprehensum ut pudeat non credere. Hipparchus & in coarguendo eo & in reliqua omni diligentia mirus adiicit stadium paulominus. xxv. milia.

Harmonica mundi ratio. Capi. cxii.

Talia Dionysiodoro fides: neque enim subtraham exemplum uanitatis graecae maximum. Melius hic fuit geometrica scientia nobilis. Senecta diem obiit in patria. Funus duxere ei propinquae: ad quas pertinebat haereditas. Eae cum secutis diebus iusta peragerent. inuenisse dicuntur in sepulchro epistolam Dionysiodori nomine ad superos scriptam. Peruenisse eam a sepulchro ad infimam terram: esseque eo stadiorum quadragintaduo milia. Nec desuere geometrae qui interpretarentur significare epistolam a medio terrarum orbe missam quo deorsum ab summo longissimum esse spatium: & idem pilae medium. Ex quo consecuta computatio est: ut circuitu esse. cc. quingintaquinque milia stadia pronuntiarent. Harmonica ratio quae cogit rerum naturam sibi ipsam congruere: addit huic mensurae stadia septem milia: terramque nonagesimam sextam millesimam totius mundi partem facit.

CAII PLY. SECVNDI NATVRALIS HISTORIAE LIBER TERTIVS. PROHEMIVM.

NACTENVS DESITV ET MIRACVLIS TERRAE AQVARVMque ac syderum & ratione uniuersitatis atque mensura. Nuuc de partibus quae infinitum id quoque existimatur nec temere sine aliqua reprehensione tractatum. Haud ullo in genere uenia iustior est: si modo minime mirum est hominem genitum non omnia humana nouisse. Quapropter auctorem neminem unum sequar: Sed ut quaeque uerissimum in quaque parte arbitrabor. Quoniam commune ferme omnibus fuit: ut eos quisque diligentissime situs disceret: in quibus ipse prodebat. ideo nec culpabo aut coarguam quaeque locorum nuda nomina & quanta dabitur breuitate ponentur claritate causisque dilatis in suas partes. Nunc enim sermo de toto est. Quare sic accipi uelim: ut sicut uidua fama sua nomina quae fuerunt primordio ante ulla res gestas nuncupentur: & sic quaedam in his nomine datura quidem: sed mundi rerumque naturae. Terrarum orbis uniuersus in tres diuiditur partes: europam: asiam: africam. Origo ab occasu solis & gaditano freto: qua irrupens oceanus atlanticus in maria interiora diffunditur. Hinc intranti dextra africa est: leua: europa. inter has asia est. Termini amnes tanais & nilus. xii. milia passuum in longitudinem quas diximus fauces oceani patent: quaeque milium in latitudine a uico mellaria hispaniae ad promontorium africae albi auctore Turamino Grachula iuxta genito. T. Linius ac Nepos Cornelius latitudinis tradiderunt ubi minimum. vii. M. passuum. Vbi uero plurimum. x. M. Tam modico ore tam immensa equorum uastitas proditur. Nec profunda